

Do Nr Dziennika Głównego 1904 i 1796.

Uchwała Komisji Organizacyjnej

Trzech Mocarstw Opiekuńczych

Instrukcja dla wójtów

z 12 czerwca 1816 r.

**Dziennik Rozporządzeń Rządowych Wolnego, Niepodległego
i Ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu z 1816 r.**

Art. 1.

Wójci gmin są naczelnymi w gminach urzędnikami sądowo-administracyjnymi, a pod tym dwojakim względem uważani, zostają pod bezpośrednim dozorem wyższych władz politycznych i sądowych. Miejsce urzędowania wójta będzie oznaczone herbem Wolnego Miasta Krakowa z napisem: Woyt Gminy N. Że zaś gminy miejskie są tylko wedle liczbowego porządku rozdzielone, dla informowania więc samych że mieszkańców władzy wójta podległych ma być na tarczy herbowej wyraźnie oznaczone, od którego numeru popisowego gmina rozciąga się.

[hasła: wójt gminy, Wolne Miasto Kraków, gmina wiejska, gmina miejska]

Art. 2.

Wójci gmin jako urzędnicy sądowi, nim nowy Kodeks Postępowania Karny zaprowadzony zostanie, i dotychczasowy cesarsko-austriacki będzie obowiązującym:

a) Sądzić będą z mocy artykułu 5 przepisów tymczasowego Postępowania Sądowego przez Wysoką Komisję Organizacyjną na dniu 5 grudnia roku zeszłego zaprowadzonych. Wszelkie sprawy policyjnych przestępstw w obrębie ich gminy wydarzonych z części drugiej Kodeksu Karnego cesarsko-austriackiego, na które kara 3-miesięcznego więzienia nie przenosi, z wolnym odwołaniem się do Trybunału Apelacji, a na koniec w drodze łaski do Senatu, gdy strona uciążoną się być osądzi.

b) Wyprowadzać będą wójci gmin wiejskich pierwsze inkwizycje i dochodzić istoty uczynku w sprawach policyj poprawczej i ciężkich zbrodni, w przytomności dwóch

assydentów jako świadków z strony Rządu przydanych, wyłącznie gmin miasta Krakowa, w których wyprowadzenie pierwsze wszelkich inkwizycyjów, dochodzenie istoty czynku poruczone będzie Urzędowi Policyjnemu, ten zaś sprawy o zbrodnie, występki i przestępstwa policyjne, na które kara 3-miesięczny areszt przenosi, posyłać będzie do osądzenia Trybunałowi I Instancji, resztę zaś stosownie do lit: a) w artykule 2-gim tej ustawy odsyłać będzie do sądu wójtom gminnym.

c) Ścisłe wykonywanie wyroków wójtów gminnych należeć będzie do Urzędu Policyjnego w mieście Krakowie jako mającego bezpośredni dozór nad aresztami policyjnymi.

[hasła: wójt gminy, Kodeks Postępowania Karnego, Kodeks Karny, Trybunał I Instancji, Komisja Organizacyjna, Mocarstwa Opiekuńcze, Senat Rządzący, prawo łaski]

Art. 3.

Jako urzędnicy administracyjni winni będą wykonywać rozkazy wydawane sobie przez Senat lub przez którykolwiek z Wydziałów Senatu, z ostatnimi zaś bezpośrednio znosić się mają w wszystkich przedmiotach swego urzędowania dotyczących, względnie do natury interesów pod kierunkiem każdego z Wydziałów zostających, jako zaś sprawujący sądownictwo policyjne będą bezpośrednio Sądowi I-szej Instancji podlegli.

[hasła: wójt gminy, Senat Rządzący]

Art. 4.

Podawać będą drogą kursoryi jak najspieszniej do wiadomości publicznej wszelkie rozkazy i urzędzenia od władz, którym podlegają odebrane.

[hasła: wójt gminy]

Art. 5.

Są ściśle odpowiedzialnymi Rządowi za egzekwowanie od kontrybuentów należytości Skarbowi winnych, tudzież dochodów dziesięcinnych duchowieństwa z realności ziemskich w obwodzie ich gmin sytuowanych.

[hasła: wójt gminy, dziesięcina, gmina wiejska, Skarb Publiczny, Senat Rządzący]

Art. 6.

Przy nich jest administracja i dozór funduszków ogólnych gromadzkich równie jak własności gminnej.

[hasła: wójt gminy, gromada wiejska]

Art. 7.

Czuwać obowiązani będą wójci:

- a) Nad porządkiem, ochędostwem i bezpieczeństwem publicznym.
- b) Nad policją lekarską.
- c) Nad znajdującymi się w obrębie gminy własnościami narodowymi i publicznymi, a między nimi nad całością gmachów publicznych, jakimi są: kościoły, domy pocztowe i gościnne, nad instytucjami i więzieniami.
- d) Nad ułatwieniem wszelkiej cyrkulacji, a szczególnie nad sprzedażą artykułów do życia i wygody potrzebnych.
- e) Nad fabrykami, rękodzielniami, kunsztami i handlem wszelkiego gatunku.
- f) W gminach wiejskich będący czuwać także będą nad gospodarstwem rolniczym, hodowaniem bydła, owiec, koni, pszczoł, i wszelkiego gatunku zwierząt gospodarskich; nad lasami, rozmnożeniem drzew owocowych, rybołówstwem i polowaniem.

[hasła: wójt gminy, policja lekarska, gmina wiejska, handel, rzemiosło, hodowla, rybołówstwo, łowiectwo, obrót gospodarczy]

Art. 8.

Szczególniej zaś wójci gmin wiejskich odpowiedzialnymi będą Rządowi za utrzymanie w najlepszym stanie dróg, mostów, kanałów, rzek, zgoła wszelkiego gatunku komunikacji i drzew na publicznych drogach wysadzonych, równie jak tychże w jak największej ilości nasadzaniem, w wykonywaniu czego znosić się będą z Wydziałem Spraw Wewnętrznych. Co zaś do gmin miasta Krakowa, chociaż utrzymanie w tychże bruków, dróg, mostów i kanałów poruczone jest Ekonomowi Miejskiemu i Budowniczemu Miejskiemu; wójci jednakże winni będą Wydziałowi Spraw Wewnętrznych donosić o stanie każdego z przedmiotów powyżej rzeczonych, ilekroć je źle utrzymywanymi znajdują.

[hasła: wójt gminy, ekonom miejski, Budowniczy Miejski, Wydział Spraw Wewnętrznych, Senat Rządzący]

Art. 9.

Układać będą tabele statystyczne wedle wzorów im przepisanych.

[hasła: statystyka]

Art. 10.

Zapobiegać wczesnie szerzącym się w obrębie gminy zbrodniom, chwytając włóczęgów i osoby o wykroczenie podejrzane, przytrzymywać osoby do gmin przybyłe a nie

opatrzone w żadne świadectwa , tak władz krajowych, jako też państw ościennych, i takowe do Urzędu Pośredniczej Policji w Krakowie ustanowionego odesłać.

[hasła: włóczęgostwo, gmina wiejska, gmina miejska, Urząd Policji Pośredniej]

Art. 11.

Wójci gmin, wyłącznie gmin żydowskich, czuwać będą nad wykonaniem praw dotyczących się Zgromadzeń Politycznych.

[hasła: wójt gminy, Żydzi, zgromadzenia polityczne]

Art. 12.

Ściśle pilnować będą wykonania praw dotyczących się popisu do Milicji Pieszej Krajowej.

[hasła: Milicja Wolnego Miasta Krakowa]

Art. 13.

Będą mieli dozór nad szkołami parafialnymi i zaopatrzeniem tychże w wszelkie potrzeby.

[hasła: szkoły parafialne]

Art. 14.

W przedmiotach dotyczących się procesów o fundusze i własności należące do Kraju lub Instytutów Publicznych, wójci gmin znosić się będą z sędziami pokoju właściwych okręgów, którym równie z najmłodszym senatorem z mocy artykułu 14 Konstytucji poruczone zostało kierowanie podobnymi czynnościami.

[hasła: wójt gminy, Wolne Miasto Kraków, sędziowie pokoju]

Art. 15.

Wszelka odpowiedzialność Rządowi za nie wypełnienie wydanych wójtom gmin rozkazów spada wprost na samychże wójtów. Wójci gmin wiejskich mający po szczególnych dominiach zastępców, opieszałością onych nigdy usprawiedliwiać się nie będą mogli.

[hasła: wójt gminy, dominium, Senat Rządzący]

Art. 16.

Gdyby w razie śmierci, choroby, oddalenia się, a na koniec zawieszenia od urzędowania wójt gminy zastąpionym być musiał, na tedy Senat mianuje zastępcę, który równie jak i sam wójt gminy z sprawowania z obowiązków do urzędu tego przywiązanych jest Rządowi odpowiedzialnym.

[hasła: wójt gminy, Senat Rządzący, zawieszenie w urzędzie]

Art. 17.

Wójci gminni akta czynności swych tak administracyjnych jak sądowych utrzymować obowiązani są w najlepszym stanie i porządku, i w takowym stanie i porządku oddawać je swym następcom.

[hasła: wójt gminy, akta spraw]

Art. 18.

Dla przekonania się o stanie przedmiotów ich dozorowi podlegających, wójci gmin zwiedzać będą często swe gminy i Senatowi z postrzeżeń swych zdawać za każdą razą rapporta.

[hasła: wójt gminy, Senat Rządzący]

Art. 19.

Dostrzegać miar, wag, tary policyjnej i wszelkich podstępów w przekupstwie będzie ich obowiązkiem.

[hasła: miary, wagi, handel, opłaty targowe]

(podpisano) Wodzicki – Prezes Senatu.

Mieroszewski – Sekretarz Generalny Senatu

Zatwierdzono na sesji z dnia 12 czerwca 1816 r.

(podpisano) Miączyński, Swerts-Spork, Reibnitz.

Za zgodność wypisu z protokołem świadczę.

(podpisano) Darowski – sekretarz Komisji Organizacyjnej.